

SZEGEDI EGYETEM

A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM, ORVOSÉGYETEM ÉS A PEDAGÓGIAI FŐISKOLA LAPJA

II. évf. 18. szám

1954 szeptember 28

Ára 40 fillér

Uj évtized felé

Pártunk III. Kongresszusa irányít szabott felsőoktatásunknak is, megmutatta az utat, amelyen az elkövetkező években haladnunk kell. Az ország szükségleteinek megfelelően egyetemeken és főiskolákon az értelmiségi káderek képzésében ki kell javítani azt a túlhajtott tempót, amely kellő kiválogatás nélkül és sebiben növelte a hallgatók számát, de nem mérlegelte eléggé a reális szükségleteket. Az 1954-55-ös iskolatartás mind a hallgatók létszáma tekintetében, mind pedig a szaktárgyak csoportosítását illetően népgazdaságunk valóságos szükségleteit vette alapul. Most már az I. éves hallgatók nagyrésze jeles eredménnyel került a szegedi Tudományegyetemre és Főiskolára is; ez egyik alapja annak, hogy a felsőoktatás színvonalát biztosítsuk, hogy a hallgatókat hatékony pedagógiai és szakmai segítséggel önálló, küzdeni tudó emberré neveljük. Mindinkább arra kell törekednünk, hogy államunk, dolgozó népünk anyagi és erkölcsi megbecsülésében azok a hallgatók részesüljenek, akik fáradságot nem ismerve szakmai és politikai tekintetben egyaránt magas színvonalú munkát végeznek, hogy a marxizmus-leninizmus alapján álló kiváló szakemberekké fejlődjenek.

Oktatóinkra az eddigieknél is nagyobb feladatok várnak. Legyen tudományuk kiváló művelői és ugyanakkor bensőséges nevelői is tanítványainknak az első évtől az államvizsgák letételéig. Fiatal oktatóink fejlődését a tanszékvezetőknek az eddigieknél nagyobb mértékben kell figyelemmel kísérniük. A marxizmus-leninizmus tanulmányozását a tanszékvezetők is állandóan tartásuk napirendjén, hogy asszisztenciájuk legjobbjai egykor kiváló, sokoldalú, hazájukat és népüket szerető tudóskká, mestereik méltó örökösévé váljanak.

A lelkes, jó nevelő hatatosan formálja tanítványait, mert magatartása, előadásainak bátor szeleme, a tudomány iránti szenvedélye, saját oktatómunkájának tudományos kutatásainak szigorú önbizárolata, népi demokratikus rendszerünkhöz, pártunkhoz való ragaszkodása a szocialista ember vonzó tulajdonságainak megtestesülése és kivált a fiatalokra mély és tartós hatást gyakorol.

Pártunk feladatul tűzte ki a felsőoktatási intézmények elé, hogy a hallgatókat önálló, magabiztos, alkotni vágyó, dolgos emberré neveljék. Ez oktatásuk eddigi módszerének igen alapos reformját kívánja meg. Ebben a feladat köré vág a középiskolák oktatási módszereinek felszámolása is az egyetemen, melyeket a túlzott hallgatói létszám-emelés idején nem igen tudunk nélkülözni: lényegében azonban az ilyen segítés eredménye igen keves volt, mert gátolta az önálló kezdeményezés, gondolkodás és igényesség kibontakozását a hallgatóknak. De az önállóságra való nevelés jelszavára livatkozva nem szabad megismételni az 1953-54-es tanév gyakorlatát, amikor az oktatók egy része, félremagyarázva e helyes jelszó értelmét, egyáltalán nem törődött hallgatóival sok hallgató pedig az ellenőrzés hiánya következtében azt gondolta, most már nem kötelező a szorgalmas tanulás.

Különös pedagógiai gondolat kell törődniük továbbra is azoknak a szakértelmség, főleg munkás- és parasztszarmazású hallgatókkal, akik rajtuk kívül álló okok miatt kevesebb előképzettséggel kerültek az egyetemre, főiskolára.

Tehát: a középiskolási módszereket fokozatosan fel kell cserélnünk egyetemi szintű segítséggel. Ennek módszereit részben már kialakultak a különféle szaktárgyakon belül, más helyes ellenőrzési formák kialakítása még az elkövetkező idők feladata. Oktatóink zöme nagy szeretettel és odaadással foglalkozik a hallgatókkal, csak bátran és bizalommal kell hozzájuk fordulni tanácsért.

Mind az oktató-nevelőmunka tökéletesítésének, mind pedig a tudományos kutatás további fellendítésének elengedhetetlen feltétele a fegyelem megszüllődése. Különösen fontos a pártfegyelem meg-

szüllődése, mert ennek erősítése nemcsak azt jelenti, hogy taggyűléseink, pártcsoporttervezéseink, népnevelőmunkánk rendszeresen és tartalomban egyre gazdagabban folyik, de nagymértékben segíti az állami feladatok elvégzésében gyakori hibák, lazaságok megszüntetését is. Olyan pártalapszervi vezetést kell létrehozunk, amely az illető kar kommunistáinak aktív segítségével képes az ott folyó sokrétű munkát figyelemmel kísérni és tanácsaival jó irányba fejleszteni. Ez megköveteli tőlünk, hogy a múlt évektől eltérően nagyobb mértékben számítsunk és támaszkodjunk pártmunkánkban kommunista professzorainkra, tudósainkra. Nagyon mértékben kell bevonni az oktatókat és hallgatókat a társadalmi munkába, mert csak így alakulhat ki az a szilárd, egységes politikai és morális szakmai pedagógiai közösség, amely kifogástalanul megoldja a kommunista szakember nevelésének bonyolult feladatait. Eppen ezért büszkeség töltsön el minden hallgatót és tanárt, aki a párt megbízásából vezető funkciót tölt be a közösségben.

DISZ-szervezeteinkre is nagy feladatok várnak. A pártszervekkel együttműködve jól tanuló, magatartásukban példamutató hallgatókat kell az ifjúsági szervezet vezető helyeire állítani, s gondoskodni kell arról, hogy a társadalmi munkát végző fiatalok ne maradjanak el a tanulásban, ellenkezőleg, az évfolyam legjobbjai közé tartozzanak. Ennek biztosítására a DISZ-nek az állami és pártvezetés segítségével el kell nyernie a tanszék messzemenő támogatását, a jó DISZ-munkások szakmai segítségét és megbecsülését. Nagy gondot kell fordítani a DISZ-nek arra, hogy tagjaiban érdeklődést keltsen egész népünk élete, hazánk és a világ égető problémái iránt. Ismerjék meg eredményeinket, nehezségeinket, tájékozódjanak a naponta fejlődő politikai eseményekben. A DISZ-fiatalok legyenek fegyelmezettek: ne tőrjék saját portájukon a rendetlenséget; ítéljék el a lustákat, a notórius mulasztókat; taszítsák ki maguk közül azokat, akik az egyetemi és főiskolai felkészülés kemény feladatát semmibe veszik, akik a dolgozó nép által biztosított javakért szorgalmas munka helyett léhasággal fizetnek, akik az oktatók fáradságos munkájára fittyet hányanak és becsületlen hallgató-társait is megfertőzik.

Tennivalónk nem kevés. Ismeretes például, hogy a jelenlegi tanévtől kezdve ismét kétszagos tanárokat képezünk. Az oktatási program és a tantervek tudományos kidolgozásával az előadások és jegyzetek tökéletesítésével az eddigiekhez képest fokozatosan növelnünk kell a tanárjelöltek tudását, biztosítanunk kell látókörük ki szélesítését. Erős akarattal le kell küzdeni azokat a nehézségeket, melyeket a felsőoktatás realitásai alapokra való helyezése során az adminisztráció és az oktatók létszámának csökkentése okoz.

Elsősorban párt- és tömegszervezeteinknek, de az állami vezetésnek is minden erővel azon kell lenniük, hogy az egyetem és főiskola minden dolgozója behatóan tanulmányozza a III. pártkongresszus anyagát, mely világosan elénk tárja eddigi eredményeinket is, a kemény harcok során elkövetett hibákat is s megmutatja az elkövetkező évek feladatainkat.

Hazánk és városunk felszabadulásának tizedik évfordulójára kemény munkával, a fegyelmetlenség és a pazarlás elleni állandó küzdelemmel kell készülnünk. Meg kell mutatnunk, hogy érdemesek vagyunk a felszabadító Szovjetunió hatalmas véralózatára és tíz év óta oly önzetlenül nyújtott sokirányú segítségére. Uj, szabad nép építéi jövőjét szabad országunkban. Uj néphez hű értelmiség nő fel egyetemeken és főiskolákon. Ha állhatatosan és egyesült erővel szülünk szembe a nehézségekkel, legyűrjük azokat és megnyitjuk a fejlődés szélesebb útját területünkön is.

Tari János,
a Tudományegyetemi és Főiskolai VB titkára

Felhívás Szeged dolgozó népéhez!

Közeledik 10-ik évfordulója 1944 október 11-ének, annak a napnak, amikor a dicső Szovjet Hadsereg felszabadította városunkat a német fasizmus és a Horthy-rendszer terrorja alól. E szabadságot a Szovjet Hadsereg vére hullatásával hozta el Szeged népének. Szeged dolgozóinak eredményei, a felszabadulás óta az új gyárak és házak, virágzó tiszék, tudományos intézetek, tudósaink világra szóló alkotásai, mind felszabadulásunkat köszöntik és emlékeztetik Szeged népét a Szovjetunió népeinek felszabadító küldetésére, testvéri barátságára.

Hazánk népe készül, hogy az ország felszabadulásának 10-ik évfordulóját minden eddigit felülmúló sikerekkel ünnepelje a szocializmus építésének minden területén. Szeged népének is méltóan

kell ünnepelnie felszabadulásának nagy napját.

Kifejezésre kell jutnia annak, hogy Szeged az ország nagy városai közül elsőnek szabadult fel; ez nagy erkölcsi, politikai jelentőségű esemény volt az akkor még fel nem szabadított országrészek lakosai számára.

A Szegedi Pártbizottság felhívja a munkásokat, a dolgozó paraszto-
kat, az értelmiségieket, a város valamennyi dolgozóját, hogy kiemelkedő munkasikerrel készüljenek az évfordulóra.

Tegyék emlékeztetéssel ezt a napot üzemekben ünnepi műszo-
kkal, dolgozó parasztságunk me-
zőgazdaságunk további fellendítésével, értelmiségünk a tudomány terén elért újabb kimagasló alkotásokkal.

Felszabadulásunk jelentősége mutatkozzon meg a kulturális eredményekben is. Készüljenek a nagy napra íróink, művészeink és az öntevékeny kultúregyüttesek. Ehhez a párt-, állami- és tömegszervezetek adjanak meg minden segítséget.

Szeged hazafias erői fogjanak össze, hogy felszabadulásunk ünnepe méltóképpen kifejezze városunk dolgozóinak háláját, felszabadítóink, a békeszerető Szovjetunió iránt, őszinte ragaszkodását népi demokratikus hűségünk és minden győzelmünk szervezője és vezetője, a Magyar Dolgozók Pártja iránt.

SZEGED VÁROSI PÁRT-
VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG

Egy szegedi kutató felfedezte a rizs barnulásos megbetegedésének okát

Két évtized telt el azóta, hogy első alkalommal állt meg néhány magyar kutató és mérnök valamelyik nagy kiterjedésű tiszántúli szikes mezőnek szélén azzal a céllal, hogy rizst telepítsen magyar földre. Vajjon vélték-e látni a remegő, forró levegőben, a délibábrajzolta birkanyaják s árva gémekutak helyén a ma mintegy 50 ezer hold kiterjedésű, élelő vízrel borított rizstáblákat?

Bizony az ilyen jövőbelátáshoz merész fantázia kellett volna húsz

annál inkább veszélyes, mert szinte egyik napról a másikra hatalmas területeken úgy tönkre teszi a sokat ígérő termést, mintha leégették volna.

Külföldi kutatók is évtizedek óta keresik a betegség okát. Az az általános vélemény alakult ki, hogy kórokozója a Pircularia orysae nevű gomba, s az ellene való védekezés rendkívül nehéz, legfeljebb kártétele csökkenthető.

A szegedi tudományos kutatók is sokat foglalkoztak a rizsmegbete-

hatására ezek a vegyületek úgy alakulnak át, hogy kénhidrogén keletkezik. Ha az éjszakák lehűlnek, a víz is lehül, s olyan mennyiségű kénhidrogén szabadul fel, amennyi a növényt, illetve annak gyökérzetét megmérgezi. Ezért lép fel az éjszakai lehülés után közvetlenül és hirtelen a barnulásos megbetegedés, vagy másnéven bruzone — mondja Vámos elvtárs.

Állításának helyességét kísérletekkel is bebizonyította. Teljesen egészséges növényeket betegített meg kénhidrogén-mérgezéssel anélkül, hogy gomba lett volna jelen, s ezzel igazolta, hogy a Pircularia orysae nevű gomba csak kísérő jelensége a bruzone-nak. A gomba csak a már beteg növényen jelentkezik.

Ez a felfedezés, melyet a hazai szakemberek is elismertek, végre évtizedek múltával megoldotta a barnulásos megbetegedés okának kérdését, s Vámos elvtárs most már határozott állami támogatással a nagyüzemi kísérletek előtt áll.

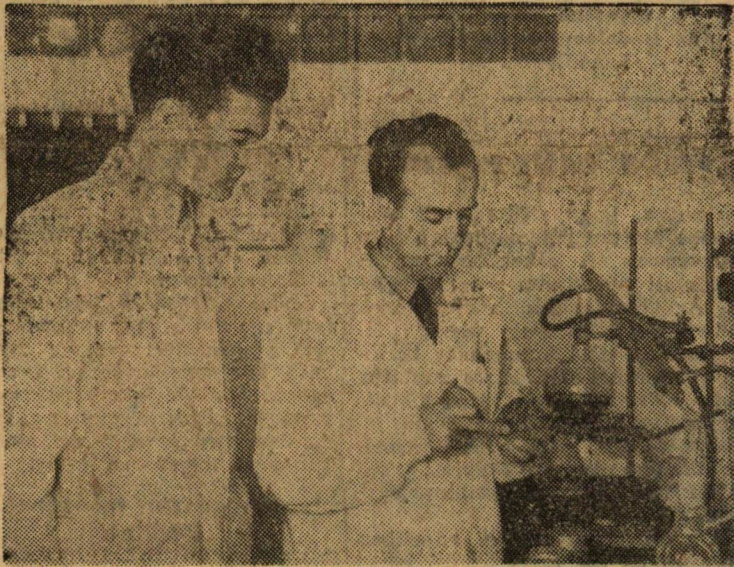
Vámos Rezső elvtárs véleménye a kutatásokkal kapcsolatban az, hogy e területen az elmúlt időben elsősorban azért nem tudtak megfelelő eredményt elérni, mert a kutatók elszigetelten, a maguk szűk területén végezték vizsgálataikat. Külön dolgozott a vegyész, a növénytermesztő, a botanikus, a mikrobiológus stb., akik a kérdés vizsgálatában a maguk szakmájának megfelelően a talajt és a növényt különválasztották. Mivel a betegség több tényező együttes hatására lép fel, az egymástól elszigetelt kutatások — bár a részlet-eredmények mind helyesek — végleges megoldást nem hozhattak. Vámos elvtársat az úgynevezett

komplex-vizsgálatok,

a vilámszki szemlélet helyes alkalmazása vezették eredményre, amelyekben igen komoly segítségére voltak az egyetem más területén dolgozó kutatói is; különösen Kiss Árpád professzor, az egyetem rektora, ezenkívül Obermayer Ernő, a szegedi Mezőgazdasági Kutatóintézet akadémikusa és közvetlen segítő társa, Horváth József tanársegéd.

Vámos Rezső elvtárs tudományos eredménye nyomán ma már szorgos munka folyik a betegség megelőzése és kiküszöbölése módjainak kidolgozásában. E téren is eredményre tekinthetünk már vissza. Valószínű, hogy a következő esztendőben a védekezés teljes és hatóságos módszereit már nagyüzemi alapon érvényesíthetjük. Kívánunk ehhez a munkához Vámos elvtársnak sok sikert.

Tudjuk, milyen nagy jelentőségű ez a felfedezés a magyar népgazdaság, a baráti államok, s az egész világ rizstermelésének szempontjából is és büszkéek vagyunk arra valamennyien, hogy e kutatás eredménye öregbíti felszabadult hazánk tudományos eredményeit.

Vámos Rezső elvtárs, Horváth József tanársegéddel kutatómunka közben.

évvél ezelőtt. Igaz ugyan, hogy a felszabadulás előtt már néhány száz holdas táblán megvetette lábát az új növény, hiszen jól fizetett már akkor is, de mi volt ez a mai mennyiséghez képest.

Felszabadult hazánk tizedik születési évfordulóját ünneplő évében az egykori szikes, zombékos, napégette birkalegelők területéről már nemcsak, hogy kielégíti népgazdaságunk rizsszükségletét, hanem milliókat jelentő valutát is jövedelmez, mert

a magyar rizs

magas fehérjetartalmánál fogva keresett exportcikké vált a világpiacon.

Ma már parasztságunk is nagy lelkesedéssel áll a Távolkelet világából jött, hazánkban meghonosított gyöngyszemű magvak termesztése mellé. Hiszen átlag 16-20 mázsát aratnak a rizsből holdanként, de a jól megművelt területeken nem ritka a 40 mázsás betakarítás sem. A beadási kötelezettség teljesítése után is holdanként 8-20 ezer forint bevételt nyer a termelő csak a fennmaradó termény értékesítésével.

Hazánkban tehát meghonosodott a rizs, s egész népünk vagyonának gyarapításával a termelőnek is egyik legjobban fizető növényfajtája. A termelés sikerét azonban egy állandóan visszatérő veszély fenyegeti. Ez a rizs barnulásos megbetegedése, mely évről-évre többmillió károkat okozott eddig népgazdaságunknak. Ez a betegség

gedés eme fajtájával. Egy évvel ezelőtt még Vámos Rezső adjunktus, szegedi kutatónk is megoldhatatlannak látta e kérdést, ennek ellenére feltételezte, hogy a betegség okát nem a Pircularia orysae nevű gombában, mint parazita növényben kell keresni, hanem

a vízzel elárasztott rizsföldek talajában

alakulhatnak ki olyan körülmények, melyek a növény pusztulásához vezethetnek. Elgondolását alátámasztották az 1953-ban Kiss Árpád professzor mellett végzett szulfátredukációs vizsgálatai, melyekkel a talajban elhelyezett fémek rozsdásodásának okait kutatta.

Észrevette, hogy a korrózió talajok hasonlóak azokhoz, melyekben a barnulásos megbetegedés a legnagyobb mértékben előfordul. Ha egyforma a talaj — gondolta — akkor a benne történő folyamatoknak is azonosoknak kell lenniük.

Többhónapos megfigyeléseinek, tudományos kutatómunkájának eredményeként megállapította, hogy

a rizsmegbetegedés előidézője, közvetlen oka kénhidrogén-mérgezés

s a gombabetegség csak kísérőjelenség.
— A vízalatti iszapban lévő kénvegyületeket bontó baktériumok